

Tisztelt Nagykövet Úr, Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Szeretettel üdvözlöm a Fialat Magyar Szakemberek II. Fórumát. Őszinte örömmel ad okot, hogy a tavalyi találkozó nem csak egyszeri alkalom volt, hanem egy folyamatos eszmecsere első állomása, reményeim szerint, egy példaértékű mozgalom indulása. A tavalyi összejövetele személyes küldöttem képviselt, aki útvjáról hazatérve beszámolt az Önök munkájáról. A beszámolóból kiderült, hogy célunk közös: erősödjenek a kapcsolatok az Amerikában élő magyar kutatók, fiatal értelmiségiek és Magyarország között. Ennek a kapcsolatnak később lehet olyan következménye, hogy egyesek hazatérnek, visszatálnak oda, ahonnan indultak. És az is lehet, hogy nem a hazatérést választják, hanem szellemi, tudományos vagy üzleti partnert találnak Magyarországon. Örömmel értesültem arról, hogy a fórum résztvevői megértették azt az üzenetünket, hogy mi nem értünk egyet azzal a hagyományos és sajnos sokak által képviselt személettel, amely rosszallóan tekintett azokra, akik – átmenetileg vagy végleg – nyugatra mennek tanulni, dolgozni, boldogulni. Mi Önökben sikeres honfitársainkat látjuk, akikre büszkék vagyunk, és akiket bármikor szeretettel várunk – átmenetileg vagy végleg –, mert tudásuk és tapasztalatuk gazdagítaná Magyarországot. A tavalyi fórum hírei a magyar sajtóban is pozitív fogadtatásra találtak, az újságírók blikkfangosan az „Agyak Haza” címmel számoltak be a rendezvényről.

A tavalyi Fórumon jelentettük be, hogy „hazatérési ösztöndíjat” szeretnénk létrehozni azzal a céllal, hogy könnyítsünk a hazatérés átmeneti nehézségein. Az elmúlt egy évben az Oktatási Minisztériumban kidolgoztuk a hazatérést megkönnyítő ösztöndíj törvényi és gazdasági feltételeit. Idén januártól működik az a Kutatás–Fejlesztési Alap, amelyből a „hazatérési ösztöndíj” is támogatható. Reményeim szerint az ösztöndíjjal kapcsolatos pályázatokat hamarosan meghirdethetjük.

Az idei Fórumon a fő hangsúly a szakmai kapcsolattartáson és a tudományos együttműködésen lesz. Kérem, engedjék meg, hogy néhány mondattal ismertessem azokat a lépéseket, amelyeket a magyarországi tudományos élet, a kutatás és a fejlesztés támogatásáért tettünk:

Talán, túlzás nélkül állítható, hogy a Nemzeti Innovációs Rendszer tavalyi átalakítása igazi áttörést, valódi reformokat hozott. A kutatás–fejlesztés, az innováció 2006–ig igen jelentős többlettámogatásokhoz juthat, s a rendelkezésre álló források bővüléséhez az idei évtől kezdve az Európai Unió Strukturális Alapjai is hozzájárulnak. A legfontosabb fejlemény, hogy létrehoztuk a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot, amelynek fő forrása a magyarországi vállalatok által kötelezően befizetendő innovációs járulék, amelyet az állam legalább ugyanekkor költségvetés összeggel egészít ki. Az egyes vállalatok szintjén igen kicsi befizetés összességében az állami támogatással együtt 2006-ra mintegy 40-50 milliárd forintnyi forrást jelent majd a regionális és vállalati innovációt, illetve a tudásközpontok és a vállalkozói szféra kapcsolatépítését kiemelten támogató, versenypályázati rendszerű K+F és innováció-finanszírozásra.

2003 áprilisában jött létre a miniszterelnök által elnökölt, lényegében kormánykabinetként működő, Tudomány– és Technológiapolitikai Kollégium. Megalakult a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, amely a magyar K+F és innovációpolitika valódi gazdája. Ugyancsak fontos változás a „policymaking” és a pályázatkezelés szétválása, ez utóbbinak feladatait tavaly óta a Kutatás–fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda látja el.

A reformfolyamat következő állomása az idén a Parlament elé kerülő röviden Innovációs Törvénynek nevezett jogszabály elfogadtatása. A törvény elhárítja majd az akadályokat, amelyek a felsőoktatásban dolgozók gazdasági szerepvállalását eddig megnehezítették. Így a rövidesen megváltozó jogi környezet egy, a hazatérést eddig kifejezetten hátráltató tényezőt szüntet meg. Alapvető célunk ugyanis, hogy a külföldi, elsősorban vállalati K+F tevékenységet a magyar tudásközpontokba vonzzuk.

Mindezeken túl ennek az új szemléletű innováció–politikának egyik sarkalatos kérdése, hogy a magyarországi intézmények, kutatás–fejlesztéssel foglalkozó csoportok, vállalatok, kutatók és a külföldi, kutatók között valódi, folyamatos információcsere alakuljon. Egymás elképzelésinek, elvárásainak pontos, beható és naprakész ismerete nélkül ugyanis a legjobb szándékok is kudarcra vannak ítélve. Emiatt is kiemelkedően fontos az Önök Fóruma, hiszen csak az Egyesült Államokban élő és hazai kutató közösségek összekapcsolása, illetve a kormány aktív támogatása révén aligha érhetünk el sikereket.

Az elmúlt időszak az Egyesült Államokban élő, illetve hazai kutatói közösségek összekapcsolása terén is új lehetőségeket nyitott meg. Fontos, és régen várt fejlemény a külföldi (így amerikai) szakemberek bevonása a Kutatás–Fejlesztési Alap pályázatainak elbírálásába. A Kutatás–fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda (KPI) honlapján (www.kutatas.hu) jelenleg is szerepel a szakértők jelentkezésére felszólító felhívás. A KPI által megteremtendő szakértői adatbázis, illetve az Önök által létrehozott Hunex adatbázisa nyilvánvalóan kölcsönösen hasznosítható erőforrást jelenthet.

E sikerekhez kívánok Önöknek minden jót, remek ötleteket és kitűnő hangulatot.

Nagykövet úrnak köszönöm kitartó munkáját, amellyel egy nemes és fontos ügyet támogat.

És kívánom a Hazatérési Fórum minden résztvevőjének, hogy érezze magát otthon, bárhol is éljen a világban.

Üdvözlettel:

Magyar Bálint
A Magyar Köztársaság oktatási minisztere

Budapest, 2004. március 26.